

Nr 99.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av vissa tullverket tillhöriga jordlotter i Norrtälje; given Stockholms slott den 18 februari 1927.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Lyberg.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 februari 1927.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena LÖFGREN, statsråden THYRÉN, RIBBING, MEURLING, GÄRDE, PETTERSSON, HELLSTRÖM, ROSÉN, HAMRIN, ALMKVIST, LYBERG.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Lyberg, anför:

Enligt hos generaltullstyrelsen förda anteckningar äger tullverket inom *Norrtälje stads planlagda område* en åker om $\frac{1}{2}$ tunnland å Djupgärdet, å en av kommissionslantmätaren E. J. Granell år 1813 upprättad karta med beskrivning över Norrtälje stads in- och utågor betecknad som ägofigur 77, till vilken åker tullverket skulle blivit ägare den 2 juli 1798, och en kålsäng om $\frac{1}{2}$ kappland vid Järnvägsgatan, å 1813 års karta betecknad som ägofigur 3, samt *utom stadens planlagda område* en ängslott om nära 14 kappland inom den s. k. Prästdalen, till vilken ängslott tullverket skulle blivit ägare likaledes den 2 juli 1798.

Under år 1920 anmälde tullexpeditionen i Norrtälje hos generaltullstyrelsen, att tomtreglering inom staden ägt rum samt att ägare till vissa tomter uti Djupgärdet önskade få tillösa sig de delar av tullverkets jord, som låge inom deras tomter, ävensom att ägaren till den tomt, som omslöte nämnda kålsäng, önskade få inköpa detta område. Vidare överlämnade tullexpeditionen till generaltullstyrelsen en framställning från Kristliga föreningen för unga kvinnor, som ägde hälften av jorden inom Prästdalen, att få köpa tullverkets jord inom Prästdalen.

Generaltullstyrelsen underställde i skrivelse den 22 mars 1921 ärendet Kungl. Maj:ts prövning, därvid styrelsen, jämte förmälan att några åtkomst- eller äganderättshandlingar rörande jordlotterna i fråga icke kunnat anträffas hos styrelsen, anförde, att då enligt styrelsens åsikt omförmälda jordlotter icke för närvarande ägde egentligt värde för tullverket och ej heller syntes i framtiden bliva till något gagn för detsamma, styrelsen ej hade något att erinra mot att desamma finge försäljas.

Länsstyrelsen i Stockholms län förklarade i ett den 28 april 1921 avgivet utlåtande, att länsstyrelsen icke hade något att erinra mot de ifrågavarande jordlotternas försäljning.

Sedan *kammarkollegium* den 6 mars 1924 avgivit infordrat utlåtande i ärendet och därvid överlämnat bl. a. ett av lantmäteristyrelsen, på framställning av kollegium den 26 februari 1924 avgivet utlåtande, bemyndigade Kungl. Maj:t den 6 juni 1924, enligt kammarkollegii hemställan, kollegium att påkalla erforderlig lantmäteriförrättning i och för bestämmande till läge och gränser av ifrågavarande tullverket tillhöriga jordlotter i Norrtälje och att vid densamma bevaka kronans intresse; och föreskrev Kungl. Maj:t tillika, att kammarkollegium efter förrättningens slutförande skulle till Kungl. Maj:t avgiva utlåtande i själva försäljningsfrågan.

Med anledning härav har *kammarkollegium* den 17 juni 1926 avgivit utlåtande i ärendet.

Av detta utlåtande och därvid fogade handlingar inhämtas, att vid den av kammarkollegium på grund av förenämnda bemyndigande påkallade lantmäteriförrättning — vid vilken tjänade till ledning utom förenämnda 1813 års karta en åren 1908—1909 av Karl Rydén upprättad karta med beskrivning över Norrtälje stad — gränsbestämning ägt rum endast beträffande Prästdalen. Beträffande tullverkets områden i Djupgärdet och Kålsängen nr 3 ansågs det nämligen obehövt att verkställa någon gränsbestämning, enär desamma inginge i stadsplaneområdet och redovisats dels i fastställda tomter dels ock i gatumark.

Enligt en vid omförmälda lantmäteriförrättning upprättad karta över Prästdalen, jämförd med 1813 års karta, tillhöra de å kartan angivna jordlotterna 93—97 b, 93—97 c och hälften av 93—98 d tullverket. Enligt å kartan tecknad beskrivning innehålla dessa jordlotter i areal, den första 69.50 ar, den andra 57.90 ar och jordägan 93—98 d 59.30 ar.

För egen del har *kammarkollegium* i sitt sistnämnda utlåtande anfört i huvudsak följande:

Med vilken rätt kronan innehade ifrågavarande områden i Prästdalen och Djupgårdet ävensom Kålsängen nr 3 vore ovisst. Enligt vad kollegii arki-kontor meddelat vore all till staden Norrtälje hörande jord av kronodationsjords natur. Emellertid hade tullverket över 100 år innehaft områdena. Med hänsyn därtill och då staden veterligen icke gjort anspråk på dem, syntes det ligga närmast till hands att antaga, att såväl ägande- som besittningsrätten till desamma tillkomme kronan. Rätta förhållandet därutinnan kunde emellertid icke nu uppvisas. Vid anförda förhållanden syntes en försäljning av områdena böra ske endast med den rätt kronan till områdena innehade, så att kronan i försäljningsavtalen fritoge sig från all annan hemulsskyldighet än återbärandet av köpeskillingarna.

Mot en så beskaffad föryttring, till vilken riksdagens samtycke möjligen vore erforderligt, hade kollegium icke något att erinra så vitt anginge området i Prästdalen samt de i gällande stadsplan och tomtindelning såsom *tomtmark* ingående delarna av områdena i Djupgårdet och Kålsängen nr 3.

För försäljningsfrågans ordnande i sålunda angiven utsträckning syntes lämpligen böra till en början åt länsstyrelsen uppdragas att låta genom sakkunniga personer på tullverkets bekostnad verkställa värdering av de särskilda områdena, området i Prästdalen för sig, samt en var av de i tomter ingående delarna av Djupgårdet och Kålsängen nr 3 särskilt för sig. Efter det sedermera vederbörande — för området i Prästdalen Kristliga föreningen för unga kvinnor i Stockholm samt för tomtdelarna ägarna av återstående delar i motsvarande tomter — blivit hörda huruvida de önskade förvärva respektive områden till vid värderingen åsatta försäljningsvärden, samt med skyldighet för köparna att ensamma vidkännas alla med deras köp förenade kostnader, syntes länsstyrelsen böra insända handlingarna till Kungl. Maj:ts prövning och därvid avgiva det yttrande, vartill omständigheterna föranledde.

Beträffande slutligen de i stadsplanen såsom *gatumark* upptagna delarna av tullverkets områden i Djupgårdet och Kålsängen nr 3, skulle denna mark på grund av fastighetsbildningslagen för stad i varje fall förr eller senare till staden avstås. Vid sådant förhållande syntes i fråga om denna mark annan åtgärd icke erfordras, än att, efter försäljningsfrågans avgörande, handlingarna överlämnades till generaltullstyrelsen för att tillse, att vederlag för marken i behörig tid och ordning komme kronan tillgodo.

Sedan genom remiss den 12 november 1926 *länsstyrelsen i Stockholms län* anbefallts att föranstalta värdering och utredning i enlighet med vad *kammarkollegium* föreslagit samt därjämte avgiva det yttrande i ärendet, vartill omständigheterna kunde föranleda, har länsstyrelsen med skrivelse den 29 december 1926 överlämnat instrument över en av domänintendenten friherre J. W. Stjernstedt och stadsingenjören Karl Johansson på länsstyrelsens föranstaltande förrättad värdering ävensom från vederbörande fastighetsägare, bland andra Norrtälje stad, inkomna förklaringar, att de vore villiga att inköpa respektive områden till de av värderingsmännen åsatta värden med skyldighet att vidkännas samtliga med köpen förenade kostnader. Av ett i stadens förklaring åberopat utdrag av stadsfullmäktiges protokoll för den 16 december 1926 framgår, att stadens anbud avser såväl

de i gällande stadsplan och tomtindelning såsom tomtmark ingående delarna av de tullverket tillhöriga områdena i Djupgårdet och Kålsängen nr 3, vilka icke tillhöra enskilda fastighetsägare, som även de i stadsplanen såsom gatemark upptagna delarna av samma områden.

Länsstyrelsen har, med förmålan att de vid värderingen åsatta värdena syntes länsstyrelsen skäliga, förklarat sig icke hava något att erinra emot försäljning av de ifrågavarande jordlotterna för de vid värderingen föreslagna försäljningspriserna.

Departements-
chefen.

Enligt berörda värderingsinstrument har det tullverket tillhöriga området inom Prästdalen, utgörande sammanlagt 1.5705 har, ett värde av 1,886 kronor. Tullverkets område inom Djupgårdet om tillsammans 2,776.75 kvadratmeter, upptaget såsom ägofigurerna 77 a—i å en av stadsingenjören Karl Johansson den 27 januari 1926 efter fastställda tomtindelningsskator upprättad karta över Vret nr 77 i Djupgårdet och Kålsängen nr 3 litt. N, har av värderingsmännen efter 1 krona per kvadratmeter uppskattats till 2,776 kronor 75 öre. Det tullverket tillhöriga området i Kålsängen, utgörande tillsammans 94 kvadratmeter och å nämnda karta redovisat i ägofigurerna 3 a och b, har värderats efter 2 kronor 50 öre per kvadratmeter till sammanlagt 235 kronor. Hela värdet å de tullverket tillhöriga jordlotterna i Norrtälje uppgår således till 4,897 kronor 75 öre.

Med hänsyn till det av staden avgivna anbudet torde frågan om försäljning av ifrågavarande områden kunna omedelbart avgöras jämväl såvitt angår de i stadsplanen såsom gatemark upptagna delarna därav.

Då förevarande jordlotter, såsom generaltullstyrelsen också framhållit, uppenbarligen sakna betydelse för tullverket och ej heller i framtiden kunna antagas bli till något gagn för verket, finner jag mig, med hänsyn jämväl till jordlotternas ringa värde, böra tillstyrka, att desamma nu försäljas till de vid förenämnda värdering åsatta försäljningsvärden och med skyldighet för köparna att ensamma vidkännas alla med köpen förenade kostnader. I anledning av vad kammarkollegium anfört synes kronan i försäljningsavtalen böra fritaga sig från all annan hemulsskyldighet än förpliktelse att, därest de försälda fastigheterna skulle i laga ordning frånvinna köparna eller deras rättsinnehavare, återbära de av kronan uppburna köpeskillingarna. Beträffande sättet för redovisningen i statsverkets räkenskaper av de för jordlotterna inflytande medlen torde desamma, i överensstämmelse med vad tidigare ägt rum i liknande fall, lämpligen böra i tullverkets räkenskaper uppdebiteras under inkomstiteln »tullmedel». Med hänsyn till försäljningssummans relativa obetydlighet synes, trots det att i förevarande fall fråga är om en stats kapitaltillgång, betänklighet ej möta att på detta sätt låta beloppet inflyta bland statsverkets löpande inkomster.

Under åberopande av vad sålunda förekommit och då riksdagens samtycke torde böra inhämtas till försäljning av ifrågavarande jordlotter, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att omförmälda tullverket tillhöriga jordlotter i Norrtälje må under förut angiven begränsning i kronans hemulsskyldighet försäljas till de av förenämnda värderingsmän åsatta försäljningsvärden och med skyldighet för köparna att ensamma vidkännas alla med köpen förenade kostnader, ävensom att de härvid inflytande medlen må i tullverkets räkenskaper uppdebiteras under inkomstiteln »tullmedel».

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Svante Ericsson.

